

Gregorio Luri: «El lideratge d'Educació no ha existit»

El pedagog i doctor en Filosofia critica la gestió de la crisi feta des del Govern i reclama afrontar el que considera problema prioritari a les aules: "Els alumnes desconnectats necessiten una atenció prioritària"

Gregorio Luri | Ricard Novella

Mentre els alumnes es disposen a enfilejar el camí cap al nou curs escolar, estem assistint a una "pandèmia de perplexitat". Això és el que assegura el pedagog Gregorio Luri, a qui entrevistem perquè ens doni la seva visió sobre la represa de les aules. Ho fa amb un discurs molt crític envers els responsables de la política educativa i, alhora, no estalvia expressar discrepàncies de fons sobre els corrents dominants a l'escola.

Doctor en Filosofia, mestre i professor universitari, defensor d'una formació clàssica, té una extensa bibliografia sobre educació. Potser un dels darrers títols publicats, *Una escuela no es un parque de atracciones* (<https://www.planetadelibros.com/libro-la-escuela-no-es-un-parque-de-atracciones/310245>), ja indica amb quina lupa observa l'àmbit educatiu. Adverteix sobretot sobre els alumnes que han quedat desenganxats i reclama no confondre sempre innovació amb qualitat.

- Estem a les portes del nou curs. Com ho veu?

- Per una part, no voldria contribuir a aquesta gran cerimònia de la confusió que està acompanyant una cosa tan important com és l'inici d'aquest nou curs. Però per altra part, quan vas per les escoles, et trobes amb el desig de fer les coses bé i una mena de perplexitat perquè no es

veuen unes instruccions clares i unes eines per fer les coses com voldrien. Estem assistint a una pandèmia de perplexitat.

- Què vol dir amb això?

- Doncs que vas per les escoles i veus els directors que volen fer-ho bé, però que no tenen ni totes les respostes per contestar als pares que volen instruccions clares, ni respostes per als mestres. Crec que s'havia fet una planificació del nou curs amb la mentalitat del juny, quan estava baixant la primera onada i hi havia un cert optimisme. Hi va haver un relaxament. S'hauria d'haver aprofitat els mesos d'estiu per elaborar el material que ara ens falta. Hauríem de tenir a hores d'ara un portal amb tot tipus de material per treballar tant a casa com a l'escola. Perquè un percentatge de nois, que no sabem quin serà, necessitarà compaginar l'escola amb casa.

- Pel que diu, és crític amb l'actuació del Departament d'Educació.

- Jo no poso en dubte la bona voluntat de ningú. Però que hi ha hagut una manca de lideratge em sembla evident i això ha contaminat la percepció de l'actual situació, que és d'alarma sanitària. Aquest lideratge no ha existit.

"Es va fer una planificació del nou curs amb la mentalitat del juny, quan estava baixant la primera onada"

- Però ha d'admetre que la crisi ha donat molts tombs, amb els mateixos experts sanitaris emetent missatges diferents. No era gens fàcil gestionar això.

- Però per això, precisament, hi ha els responsables polítics, que han de tenir especialistes sanitaris en el seu equip, però han de prendre mesures polítiques. Els responsables polítics són els que no poden refugiar-se en l'excusa de la complexitat. Tot és molt complex. Ja ho sabem això. Han d'oferir una tranquil·litat. No demano un Churchill, però potser sí alguns *churchillets*.

Gregorio Luri. Foto: Ricard Novella

- I què haurien hagut de fer els polítics?

- Miri, primer es van tancar totes les escoles, i en una situació que és molt semblant a quan es van tancar, ara s'obren les escoles. Això necessita unes explicacions molt clares, molt nítides, i una proximitat de l'administració envers els centres. Si em demana la meua opinió personal, des d'un bon començament s'hauria d'haver analitzat què havia passat en el confinament. Es veia clarament que al voltant d'un 15% dels alumnes els anava bé a casa i que un 15% més havia desaparegut dels radars escolars. Es va voler fer el mateix per tothom.

- Però què hagués calgut?

- Hagués estat més interessant que els alumnes als qui ha anat bé el confinament, continuïn a casa, si els pares ho volen i amb una supervisió de l'escola. I centrar-nos en aquests alumnes que porten sis mesos sense contacte amb el coneixement escolar i necessiten una atenció prioritària si no volem que es provoqui una situació dramàtica per ells. Si es requerien més espais d'aprenentatge, s'havien de cercar, com s'ha fet a Itàlia i a altres països. S'ha de tenir present que l'escola està feta per mantenir la gent en contacte i per compartir. Hem de ser conscients que els nanos són nanos, que vol dir que tenen més energia que seny per controlar-la, i deixaran les seves restes biològiques per allí on passen.

- De tots els problemes que el nou curs ha d'afrontar, quin considera el més seriós?

- Està claríssim: que no es desenganxin aquests nois que porten sis mesos sense contacte amb l'aprenentatge. No és només que hagin estat desconnectats del radar escolar, és que han estat perdent coneixement. A l'estiu, els nens perden una part del coneixement après. I els nens pobres encara més. Són els que no han visitat cap museu ni han anat a Londres a l'estiu. Serà molt difícil reenganxar els alumnes desconnectats. El Departament d'Educació hauria de tenir al

davant un estudi sobre quines metodologies han funcionat i quines no. Perquè estem parlant d'educació telemàtica com si per si mateixa fos una solució. Per moltes famílies és un problema greu.

"La pandèmia ha accentuat la pèrdua de pes relatiu de l'escola"

- La pandèmia ha agreujat els dèficits que ja hi havia o simplement els ha posat de manifest?

- Ha accentuat una situació que ja estàvem vivint, que és la pèrdua de pes relatiu de l'escola. Les famílies s'han adonat que no n'hi ha prou amb l'escola per a la formació dels seus fills. Estic constatant un fet, no dic que estigui bé o malament. Els pares, portin els fills a un centre públic o privat, complementen la seva formació amb activitats extraescolars de tot tipus. Les famílies, en especial les de coll blanc, han anat assumint que la trajectòria educativa dels seus fills la traçaran ells. Què passa amb els fills de famílies pobres? Que no tenen aquesta part complementària ni han tingut l'escola en aquests mesos. Estem assistint a una situació que no gosaria a dir que és dramàtica però sí preocupant: tenim al voltant d'un 18% de *ni-nis*.

- L'actual situació ha de servir per redefinir el model escolar?

- La realitat sempre va al davant de les nostres possibilitats de definició de les coses. És una condició humana. Es parla de planificar el futur. Quan Kubrick preparava la pel·lícula *Odissea a l'espai* va mantenir un seguit de trobades amb científics i experts de la NASA per parlar sobre com seria el futur, hi va haver dues coses que ningú va preveure: els telèfons mòbils i la prohibició de fumar en espais públics. Ara ens trobem que alguns han fet de la profecia una mena de carrera universitària.

Gregorio Luri: "En el debat públic hi ha una manca de dades i una sobrecàrrega d'ideologia". Foto: Ricard Novella

- Fa uns dies va aparèixer l'estudi de l'OCDE sobre Panorama de l'Educació 2020 (<http://www.oecd.org/centrodemexico/medios/panoramadelaeducacion2020.htm>) . Quines conclusions n'hauríem d'extreure?

- És un estudi molt interessant i ens diu algunes coses. En primer lloc, deixa una dada que no és una novetat però que sempre cal subratllar: com més coneixements tens, més categoria professional tens en la teva feina. Després, pel que fa a l'estat espanyol, assenyala que prop del 18% dels joves no tenen estudis ni treball, el que és un fet molt preocupant i suposa un dels índexs pitjors de l'OCDE i de la Unió Europea. Tercera dada, si avaluem el finançament educatiu a partir del PIB, estem per sota de l'OCDE i de la UE, però si analitzem el cost per alumne, estem en una bona posició. Cadascú utilitza aquesta dada en funció de si és al govern o a l'oposició. Un altre element que mostra l'OCDE és sobre les ràtios, que estan molt bé: al voltant de 14 alumnes per professor i, a la Secundària, al voltant de 12.

"En educació no ens hem de comparar amb Madrid, sinó amb Baviera o les regions del nord d'Itàlia"

- Però aquesta ràtio és real?

- Hi ha una dissociació entre les estadístiques i la realitat. Molts professors que ho llegeixin diran: i aleshores, què passa amb mi? Si sumem el nombre d'alumnes i de professors s'obté una ràtio molt digna, però aquesta no és la realitat de les aules. S'hauria de veure el percentatge de

mestres que es dediquen a activitats burocràtiques, que s'està menjant la realitat de la ràtio.

- Hi ha molta diferència entre la situació de l'escola catalana i la de l'estat espanyol?

- A Catalunya hi ha hagut sempre una especificitat en educació. Porta en el seu ADN una pulsio per la innovació. No hi ha idea que aparegui en qualsevol lloc del món que no tingui un grup de partidaris. Hi ha la voluntat d'estar a l'avantguarda. Això té l'avantatge de la inquietud per innovar i pot tenir un problema que és confondre a vegades el que és nou amb el que és bo. A vegades es pot innovar recuperant el diàleg socràtic...

Pel que fa a Espanya, de Madrid cap amunt, especialment Castella-Lleó, Navarra, la Rioja, el País Basc i Galícia, obté resultats bons en el conjunt de l'OCDE. Jo sempre dic que Sòria està millor que Finlàndia. En el cas de Catalunya, crec que en educació no està a l'alçada del que la seva ambició com a país li hauria d'exigir. Però nosaltres no ens hem de comparar amb Madrid, sinó veure quines són les nacions capdavanteres a Europa. Crec que s'està molt pendent de com estan a Madrid quan el nostre nivell de comparació hauria de ser Baviera o les regions del nord d'Itàlia. I encara diria una especificitat més de Catalunya.

"A veure si per voler crear genis ens mancarà gent que pugui fer el seu ofici"

- Ja que hem parlat de l'escola, permeti'm una darrera pregunta. No hi ha una sobresaturació d'informació escolar?

- Diria que hi ha massa soroll. En el debat públic hi ha una mancança de dades i una sobrecàrrega d'ideologia. I no sé si jo mateix en aquesta entrevista contribueixo al soroll! Jo plantejaria el següent: en lloc d'estar tothom dient als mestres el que han de fer, potser hauríem d'estar un parell d'anys en silenci i deixar treballar els mestres sense les pressions de lupes alienes.